

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajovsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 16. avgusta 1856.

Nektere domače kmetijske skušnje.

Naznanil V. Peške iz Mokric na Dolenskem.

Skušnje z bivcom. Tudi pri nas smo poskusili bivca, in reči zamoremo, da se je dobro obnesel; iz 5 funtov semena smo ga na njivi blizo pol orala (na 725 štirj. sezn.) pridelali 17 mernikov (ali 8 vagánov in pol); ker vagán vaga 72 funtov, znaša tedaj vès pridelk 612 funtov; tedaj vsak funt daje po 122 funtov.

Pri vsem tem, da se pridelk bivca na prostoru enega orala zamore rajtati na $18\frac{5}{8}$ vagánov, se ga vendar manj pridelala memo kapusne ogeršice (Kohlraps), ker na enaki zemlji smo je iz 36 funtov, ki smo jih vsejali na 4 orale in pol, pridelali 91 vagánov, in ker vagán tudi vaga 72 funtov, smo pridelali iz 36 funtov 6552 funtov, tedaj daje funt po 182 funtov. Počez se more tedaj reči, da se ga pridelala na oralu po $20\frac{1}{4}$ vagánov. Navadna drobna ogeršica pa ne plenja nikoli tako; v naj rodovitniši letini ne poverne seme čez 110krat, tedaj se je na oralu pridelala po 18 vagánov.

Mika nas zvediti po koliko olja se dobiva iz mnogoverstnih sort ogeršice in bivca. Nadjamo se tedaj, da bodo v oljarii Bevški to skusili in nam povedali.

V 61. listu „Novic“ je bilo rečeno, da se za oral pol vagána semena potrebuje. Al to je na vsako vižo preveč. Če pa se seje z mašino na brazde (gedrillt), ga je celó šesti ali osmi del vagána zadosti. Tukaj ga sejemo na brazde po poldrugi čevljev saksebi, in če spomladi še tako redko stoji, se pozneje vendar tako gosto razraste, da boš posebno bivec in kapusno ogeršico na to vižo z mašino sejano komaj ločil od posetve z rokó. Sploh bi jez svetoval, ako je polje za ta sad pripravno, ga vselej le z mašino na brazde sejati.

Skušnje s pšenico. Tudi pšenico smo poskusili z mašino tako na brazde sejati (drillen), in če se ni ravno posebno sponesla, smo bili vendar s pridelkom zadovoljni. Naj večji kos nekega deteljša, ki je bilo leta 1851 enmalo pognojeno, smo 12. oktobra lanskega leta po drugem oranji pšenico z mašino na brazde sejali, na drugi manjši kos pa po navadi z rokó.

Semena z mašino sejane pšenice se je potrebovalo 1 vagán in pol, z rokó sejane pa $2\frac{1}{3}$ vagána. Z mašino na brazde sejana, na trikrat obdelanem zemljišu, se je že od deleč vidila bolj čversta in temno-zelena; ko je bila z uno vred požeta, ki je bila po navadi z rokó sejana in spomladi povlečena, je imela močnejše bilke in dalje klastovje; pridelalo se je pa zernja in slame na enaki zemlji toliko:

z mašino na brazde sejane $16\frac{1}{2}$ vagánov pšenice, 24 centov slame, z rokó po navadi sejane $15\frac{1}{9}$ vagánov pšenice, 25 centov slame.

Kolikšen razloček je tedaj med uno in to, bo sledeča rajtenga pokazala:

Za oral polja obsejati z mašino na brazde se je potrebovalo 1 vagán in pol semena; vagán po 6 gold., je zneslo tedaj seme 9 gold., — trikratno okopovanje s konjem vred 2 gold., — stroški posetve so znesli tedaj skupaj 11 gold. — Pridelalo se je pšenice 16 vagánov in pol; vagán po 6 gold., je znesel pridelk 99 gold., slame pa 24 cen-

tov, cent po 30 krajc., tedaj 12 gold., vès pridelk tedaj skupaj 111 gold. — Če odbijemo unih 11 gold. za stroške, ostane 100 gold.

Za oral polja obsejati po navadi z rokó se je potrebovalo semena $2\frac{1}{3}$ vagána, po 6 gold. vagán, je zneslo seme 14 gold. — Pridelalo se je pšenice $15\frac{1}{9}$ vagánov, vagán po 6 gold., je znesla pšenica 90 gold. 40 kr., slama pa, 25 centov po 30 krajc., 12 gold. 30 kr., tedaj vès pridelk skupaj 103 gold. 10 kr.

Ako odbijemo stroške za seme z 14 gold., ostane znesek pridelka 89 gold. 10 kr.

Po tem takem je bil pridelk z mašino na brazde sejane pšenice za 10 gold. in 50 krajc. pri vsakem oralu višji. V enem letu je tedaj, kdor ima kaj več polja, mašina obilno poplačana; zraven tega je pridelal še lepše žito in si je njivo očistil in lepo zrahljal.

Brazde (verste) pri zgorej imenovani poskušnji so bile za čevljev saksebi, al letošnja skušnja je učila, da so bile prezlo saksebi; dosti je, če je zemljiše dobro pripravljeno, ako so brazde le 9 ali 10 čevljev saksebi.

Mašina za to sejanje je prav prosta stvar, ktera je zlo enaka tisti, ki je bila lani pri koruzni setvi v Ljubljani skušena, le da ima una 4 sejavnice na osti z dvema kolesoma in pa 5 lemežev, kateri vsejano seme pod zemljo spravljajo. Veliko bolji kup je memo angležkih enakih mašin, preprosto je napravljena, zabasati se ne more (in to je posebno veliko vredno) in dela prav lepo.

Gospodarske skušnje.

(Žvepljenje vina.) Vina žveplijo pri nas navadno tako, da v žveplo namočeno cunjo v sodcu sožgó. V tem ko žveplo gori, se napravlja žveplenasta kislina (schwefelige Säure), ktera ima to lastnost, da odvzame kislic vsem stvarjem krog sebe, in tako varuje vino, da se ne skisa pa tudi sicer ne spridi lahko; pravijo, da vino obderži potem svojo stanovitnost. Če je žveplo čisto in ni, kar se večkrat narajma, zmešano z arsenikom (mišico), se ne more ravno reči, da je žvepljenje zdravju škodljivo. Ker pa se je bati, da žveplo ni vselej čisto, je veliko varniše, ako se po novih skušnjah namesto žvepla vzame žveplato-kislega apna (schwefelig-saurer Kalk), ker pri tem se ni tiste mišične mešanice tako bati. Ako se žveplato-kislega apna primeša vinu, se napravi iz vinske kisline, ktere v vinu nikdar ne manjka, in pa iz pridjanega apna neka neraztopljiva, kamnita gošava, ki se na dno sodca vleže. Tako se vzame vinu njegova kislina, ker se združi z apnom; tista žveplata kislina pa, ki je apna oproštena v sodcu ostala, zamore sedaj svojo moč do vina skazati in mu tisto stanovitnost dati, ki mu jo sicer daje žvepljenje vinsko. Na 5 veder vina je dosti pol lota ali lot imenovanega žveplato-kislega apna.

Zanikernemu sadjorejcu!

„Da ti stelje manjka, tožiš mi, prijatelj“ — rekó neki fajmošter svojemu faranu — „pač čudno je, iz tvojih ust slišati pritožbo tako. Spravi le mah v hlev!“ — „Kje pa